

Resultaten van een pilot met een decentraal communicatiesysteem voor de zorg

Management samenvatting

Guido van 't Noordende, Whitebox Systems, Amsterdam

In 2015 werd een pilot gestart om te onderzoeken hoe de Whitebox – een systeem voor artsen om medische gegevens veilig uit te wisselen – functioneert als decentraal zorgcommunicatiesysteem voor huisartsen. Hierbij hebben de huisarts en de patiënt gehele controle over de gegevensuitwisseling. Niet een regio of een extern systeem bepaalt wie de gegevens van een patiënt kunnen inzien, maar de patiënt en de huisarts zelf. Omdat de Whitebox goed functioneert in de productieomgeving van de Huisartsenposten Amsterdam (HpA), wordt de Whitebox nu officieel in gebruik genomen.

Aanleiding

De aanleiding voor het doen van een pilot was een survey die de Huisartsenkring Amsterdam (HKA) onder haar leden uit had gezet, waaruit bleek dat 73% liever een regionaal alternatief voor het grootschalige Landelijke Schakelpunt (LSP) zou gebruiken. In de pilot is de Whitebox getest als decentraal alternatief om veilig medische gegevens uit te wisselen met de huisartsenpost in de eigen regio. Het systeem kan ook gebruikt worden om gegevens uit te wisselen met andere lokale of regionale zorgaanbieders, bijvoorbeeld met apothekers. In de toekomst kan dit ook met bovenregionale zorgaanbieders zoals ziekenhuizen.

Werking van het systeem

De Whitebox is ontworpen vanuit privacy-by-design, wat betekent dat gegevens alleen als nodig worden uitgewisseld, met zo goed mogelijke beveiliging. Zo wordt alle communicatie volledig van begin tot eind versleuteld. Het communicatiemodel van de Whitebox is uiterst veilig en volgt de patiënt op logische wijze in het zorgproces. Hierbij neemt de verzendende huisarts het initiatief voor de verzending van een autorisatie; een ontvanger kan dus nooit zelf een autorisatie 'naar zich toetrekken'. Zo heeft deze innovatieve *push autorisatie* de controleerbaarheid van push communicatie (wat betekent een arts een bericht naar een andere arts stuurt), maar dan met betere beveiligingseigenschappen. Bovendien is binnen de set van

gegevens die opvraagbaar zijn altijd actualiteit van die gegevens gegarandeerd. Met deze aanpak ontstaat een "netwerk van toegang" rondom de patiënt, die alleen behandelend artsen (en de patiënt) omvat en zo precies is toegesneden op het zorgproces, zonder dat privacy- of beveiligingsrisico's genomen hoeven te worden.

Handelingsperspectief voor de patiënt

Met het pilotverslag wordt ook onafhankelijk onderzoek over de opvattingen over elektronisch uitwisselen van medische gegevens gepresenteerd, uitgevoerd in opdracht van de Universiteit van Amsterdam. Uit dit onderzoek blijkt dat patiënten meer zeggenschap willen, en dat een systeem zoals de Whitebox toegevoegde waarde heeft ten opzichte van (alleen) het LSP. Het lijkt gerechtvaardigd te concluderen dat beide systemen – Whitebox én LSP – nodig zijn om aan de wensen van de verschillende patiëntengroepen te voldoen. Hen een keuze bieden zal een hogere dekkinggraad van elektronisch beschikbare patiëntgegevens betekenen. Bovendien sluit het systeem aan op een motie die in 2016 in de Eerste Kamer is aangenomen, die de regering verzoekt om te zorgen dat ook decentrale communicatie via bij de zorgaanbieder vastgelegde toestemmingen en autorisaties mogelijk blijft¹.

Waarom hardware?

Whitebox Systems heeft ervoor gekozen om het systeem gebruik te laten maken van aparte hardware: een fysiek kastje dat eigendom van de huisarts is. De Whitebox bevat speciale hardware, die de software die op het systeem draait controleert op authenticiteit en correctheid. Een belangrijk voordeel van hardware op de praktijk, direct onder controle van de (huis)arts, is dat voor arts en patiënt zeker is dat het beroepsgeheim gehandhaafd kan blijven: verzoeken om informatie, zelfs voor bijvoorbeeld opsporing, kunnen nooit buiten de huisarts om gehonoreerd worden. De beslissing om al dan niet gegevens ter beschikking van (bijvoorbeeld) justitie te stellen, blijft zo dus een bevoegdheid van de arts die de patiënt behandelt.

Pilot huisartswaarneming Amsterdam

In Amsterdam is een proef gedaan met gebruik van de Whitebox voor waarneming door dienstdoende huisartsen in de avonden, nachten en weekenden, op de huisartsenpost. Aan de pilot in Amsterdam deden 20 huisartsen mee die het HIS van TetraHIS (heden Bricks Huisarts genoemd) gebruiken; zo'n 70% van de TetraHIS-gebruikers in die regio. Naast TetraHIS bestaat er inmiddels een functionele koppeling met MicroHIS. Aan de kant van de Huisartsenpost wordt de pilot ondersteund door het Call Manager systeem van Labelsoft.

¹ https://www.eerstekamer.nl/motie/gewijzigde_motie_teunissen_pvdd_c

De Huisartsenposten Amsterdam (HpA) hebben meegewerkt aan het installeren van een zogeheten "Hapbox", en heeft zorg gedragen voor de administratieve handelingen die met beheer van het systeem gemoeid zijn. De huisartsen kregen elk een eigen Whitebox, aangesloten op het lokale netwerk van de huisarts. De huisarts kan rechtstreeks op de Whitebox inloggen, onder meer om een koppeling met de HAP te maken. Tevens kan de huisarts in de Whitebox gedetailleerde logging bekijken, en accounts uitgeven voor patiënten.

Opgevraagde dossiers

Er zijn in over de afgelopen twee jaar in totaal 6000 patiënten aangemeld door 20 huisartsen. De aantallen aanmeldingen per huisarts verschillen sterk. In de periode juli-oktober 2017 werd van ruim 12% van de 1386 patiënten die op de HAP kwamen wiens huisarts een Whitebox had, een medisch dossier gevonden. Aan de kant van de huisartsenpost is het inzien van Whitebox dossier beperkt geweest, wat vooral komt doordat de huisartsen zelden een UZI pas gebruiken om in te loggen in Call Manager. Binnenkort wordt gebruik van de UZI pas echter verplicht.

Ervaringen van huisartsen

Zowel onder huisartsen als andere betrokkenen zijn de opvattingen over de Whitebox positief: qua beveiliging en techniek ("state-of-the-art") spreekt het systeem artsen en patiënten aan, en voorziet het in een vraag in de markt. Sommige artsen stellen expliciet dat ze de Whitebox een prettiger systeem dan het LSP vinden, want "je hebt zelf controle". Artsen geven aan dat het systeem eenvoudig in gebruik is. De Whitebox schermen zijn duidelijk en overzichtelijk. Ook geven ze aan dat het model goed is uit te leggen aan patiënten, wat belangrijk wordt gevonden. Ze vinden het prettig dat de hoeveelheid gedeelde informatie goed in te stellen is, en dat te zien is wie de gegevens heeft ingezien. Bij installatie blijkt dat huisartsen direct, en heel intuïtief, aan het werk gaan om met de mogelijkheden om in een TetraHIS scherm de in te stellen PS (het format van de deelbare gegevens) te selecteren. Qua tijdsinvestering van de HAP wordt geschat dat het beheer van de Whitebox 2 à 4 uur per week zou kosten voor logging, handleidingen maken, en problemen opvangen, als het systeem 'in vol ornaat' door een groot deel van de huisartsen in een stad zoals Amsterdam zou worden gebruikt. Dit wordt acceptabel gevonden.

Minimale professionele samenvatting

Een deel van de pilot omvatte de ontwikkeling van maatwerk in gegevens die huisartsen kunnen uitwisselen. De medische gegevens die onderdeel van de Professionele Samenvatting (PS) zijn kunnen via de Whitebox worden opgeleverd in elk van de voor de zorg beschikbaar zijnde digitale formaten. De minimale PS die in samenwerking met de HKA voor de Whitebox is ontwikkeld - waarin minder

consultgegevens en alleen episodes met een attentiewaarde worden gedeeld (maar wel het volledige medicatieoverzicht en ICA gegevens) - lijkt een grote meerwaarde te hebben ten opzichte van de grotere PS die in het LSP uitgewisseld wordt. Dit leiden we af uit het feit dat de minimale PS door artsen die deelnemen aan de pilot het meest gekozen is als 'standaard' PS en doordat artsen aangeven dat patiënten hier positief op reageren. Onderzoek naar de minimale PS, uitgevoerd door de Vrije Universiteit, toont aan dat deze professionele samenvatting geen informatieverlies geeft ten opzichte van de al langer bestaande samenvatting die is ontwikkeld door het Nederlands Huisarts Genootschap, maar wel hoger gewaardeerd wordt door waarnemers. De oorzaak hiervan is dat er minder 'information overload' plaatsvindt; tevens is de kans kleiner dat privacygevoelige gegevens in de minimale PS zitten.

Huidige feature set

De Whitebox heeft heden een (stabiele en functionele) feature set bereikt, bestaande uit:

- HAP koppeling
- Visite-App
- Dag/vakantie waarneming (via een account uitgegeven door de eigen huisarts, geldig gedurende een vooraf vastgestelde termijn)
- Patiëntentoeegang (eenvoudig; in de toekomst is koppeling met een Persoonlijke Gezondheidsomgeving mogelijk).

Toekomst

De decentrale standaard van de Whitebox wordt nu verder ontwikkeld om bijvoorbeeld gezamenlijk beheer van het medicatiedossier door huisarts en de eigen apotheek te ondersteunen. We werken aan koppelingen met ziekenhuizen, waarmee de huisarts of patiënt een specialist toegang tot actuele medische gegevens kan geven, bijvoorbeeld bij een doorverwijzing. Ook wordt aan innovatieve manieren gewerkt om koppelingen met wearables te leggen. Inmiddels is ook buiten de Amsterdamse regio interesse door huisartsen met verschillende HISsen getoond. We verwachten dat koppelingen met andere huisartssystemen eenvoudig uitgevoerd kunnen worden.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met:

Whitebox Systems

Panamalaan 1-L

1019AS Amsterdam

Tel: 020-7370720

e-mail: info@whiteboxsystems.nl